

Gestaltungsprogram

Fördjupad översiktsplan
nordöstra Vara tätort

VARA KOMMUN

Innehållsförteckning

01 Inledning 3

Uppdragets bakgrund 3

Planområdet 4

Mål och syfte 5

Nationella mål, lagar och riktlinjer 6

02 Gestaltungsriktning 7

Gestaltungsriktning 7

Generella Gestaltungsprinciper 8

Grön gestaltning 10

Entrépartier 12

Fasader 13

Tak 14

Belysning 15

Arkitektonisk märkesbyggnad 17

Offentlig utsmyckning 18

Gaturum 19

Parkeringsytor 21

Materialupplag och hantering 22

Dagvattenhantering 24

04 Delområden 25

Delområden 25

Delområde 1

Förlängning Sprinten 26

Delområde 2

Lagmanstorp 29

Delområde 3

Torsgården södra 32

Delområde 4 E20 korridoren 35

Delområde 5

Heljeved norra 38

Gäller från och med: 20xx-xx-xx

Antagen: 20xx-xx-xx

Diarienummer: KS 2024/253

01 Inledning

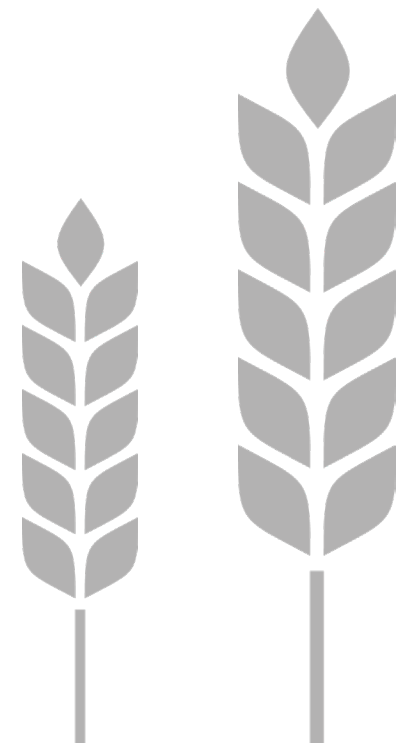
Uppdragets bakgrund

Vara kommun ingår i det delregionala samarbetet i Skaraborg, där 15 kommuner tillsammans arbetar för att möta samhällsutmaningar och ta tillvara på tillväxtmöjligheter. Genom gemensam planering och ökad beredskap ska kommunernas mottagningskapacitet stärkas i takt med investeringar i regionen.

Den 7 februari 2024 (§7) gav Kommunstyrelsen samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att bereda en fördjupning av översiktsplanen (FÖP) för utvidgning av etableringsområden i nordöstra Vara tätort. FÖP:en ska möjliggöra sysselsättning nära bostäder och utveckling av verksamheter vid befintligt verksamhetsområde och infrastruktur.

Planområdet ligger intill tätortens största verksamhetsområden, Heljeved och Torsgården, vid E20, och blir en central del i det regionala etableringsarbetet i samverkan med Business Region Skaraborg.

Gestaltningssprogrammet har tagits fram som en del av FÖP:en för att säkerställa en långsiktigt hållbar och sammanhållen utformning av det nya verksamhetsområdet.

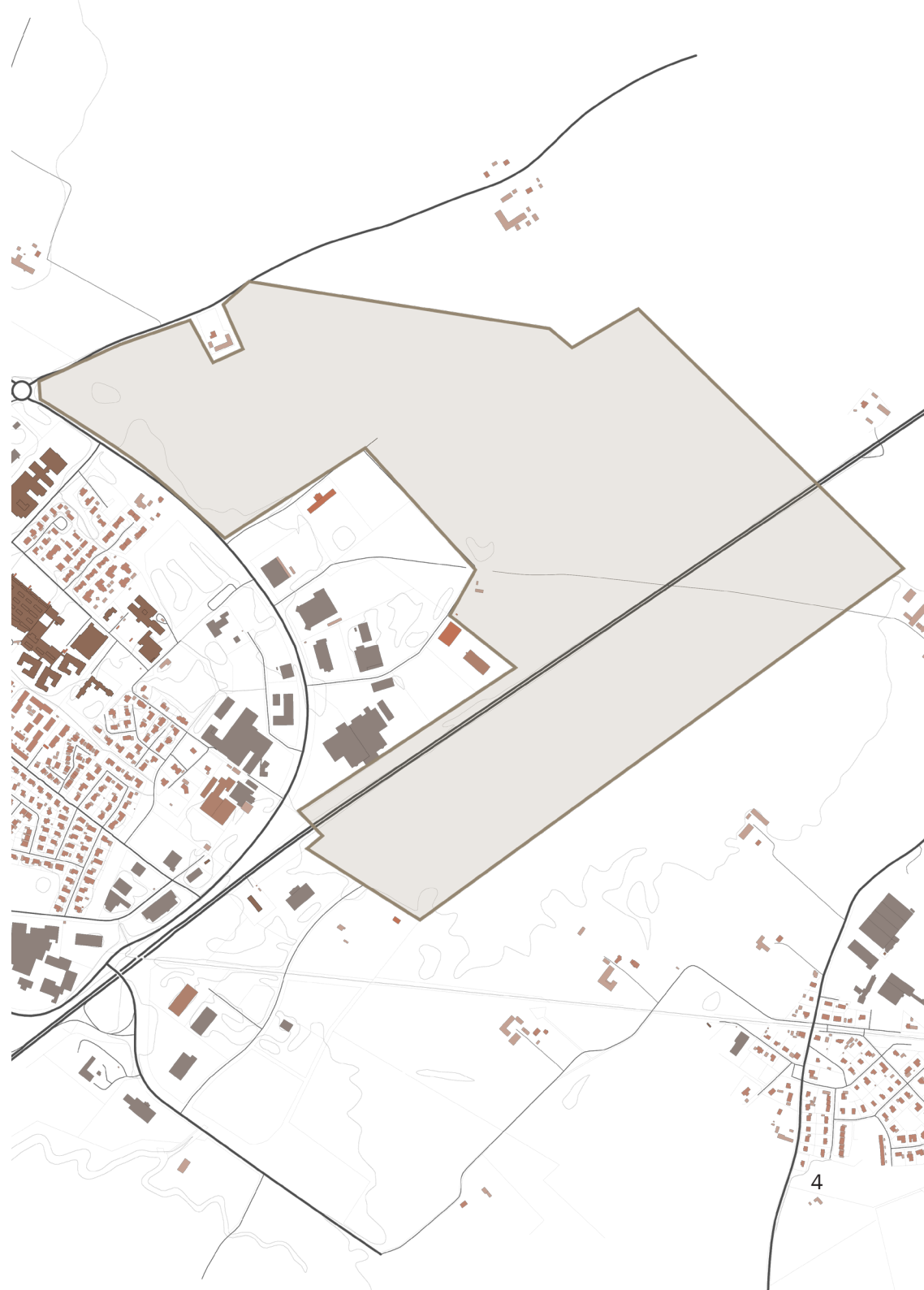

Planområdet

Planområdet omfattar cirka 120 hektar och består av delar som regleras genom översiktsplan, fördjupad översiktsplan samt detaljplan. I väster avgränsas området av Östra Ringleden, i öster sträcker det sig över E20 mot Önums kyrkby, och i sydost ansluter det till Heljeved.

Området har historiskt varit jordbruksmark men har under 2000-talet successivt exploaterats och utvecklas nu till ett sammanhängande verksamhetsområde med blandad markanvändning. Landskapet domineras av flack jordbruksmark med enstaka åkerholmar, rätlinjigt vägnät och utspridda gårdar. I väster syns den relativt låga bebyggelsen i Vara tätort. Motorvägen E20 utgör en tydlig fysisk och visuell barriär som delar planområdet i två delar. Området kännetecknas i övrigt av långa siktlinjer och vidsträckta vyer, särskilt mot norr och öster. Ett storskaligt landskapselement som tillkommit under de senaste decennierna är vindkraftverken, vilka påverkar landskapsbilden.

Bilden till höger visar omfattningen av planområdet för den fördjupade översiktsplanen för nordöstra Vara tätort. Bild: Vara kommun

Mål och syfte

Gestaltningssprogrammet har tagits fram som en del av den fördjupade översiktsplanen för nordöstra Vara tätort och syftar till att fastställa ambitionsnivån för gestaltningen av planområdet. Programmet sätter ramar för den övergripande utformningen och framtida strukturer samt definierar huvudprinciperna för gestaltning av allmän plats och kvartersmark. Gestaltningssprogrammet fungerar också som ett underlag med riktlinjer för områdets utveckling. Det samordnar utformningen både inom respektive fastighet och för hela verksamhetsområdet. Referensbilder ingår som inspiration, inte som slutgiltig utformning.

Gestaltningssprogrammet läses tillsammans med planhandlingarna.

Bilden till vänster är i illustrativt syfte och visar en bild på två personer gående längs med en gata.

Nationella mål, lagar och riktlinjer

Miljömål

Sverige har nationella miljömål, bland annat målet en god bebyggd miljö. Dessa riktlinjer syftar till att skapa hållbara, funktionella och estetiskt tilltalande områden som främjar effektiv markanvändning och ett klimat- och resurssmart samhälle. Enligt Sveriges miljömål ska verksamhetsområden planeras med effektiv markanvändning, samtidigt som utformningen ska bidra till funktionella och inbjudande miljöer för de som arbetar i och omkring dem, vilket är en viktig del i att skapa hållbara arbetsmiljöer.

Bilden ovan visar miljömålet "God bebyggd miljö" och är en del av Sveriges miljömål.

Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen (PBL) innehåller bestämmelser som bland annat berör god arkitektur och gestaltad livsmiljö, med fokus på att skapa långsiktigt hållbara värden i den byggda miljön. Lagen ställer krav på helhetsverkan, samt på god form-, färg- och materialverkan, vilket inte bara omfattar bevarande av befintliga värden utan även skapandet av nya. Reglerna syftar till att säkerställa hållbara och estetiskt tilltalande bebyggelser och livsmiljöer. Enligt PBL ska hänsyn tas till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden.

Riktlinjer för gestaltad livsmiljö

I de nationella riktlinjerna för gestaltad livsmiljö betonas vikten av ett långsiktigt perspektiv vid utformningen av nya och befintliga områden, då det vi bygger eller förändrar idag sannolikt kommer att finnas kvar i flera generationer. God gestaltning stärker även näringslivet och bidrar till en stark samhällsekonomi.

Gestaltungsriktlinjer för E20

Planområdet ligger på båda sidor om E20 i nordöstra Vara, vilket innebär ett ömsesidigt gestaltungsansvar mellan väg och bebyggelse. Enligt Trafikverkets mål ska vägen i största möjliga mån samspela med landskapet och stärka identiteten hos de orter den passerar. Särskild vikt läggs vid utblickar mot samhällen samt att korsande stråk utformas enkelt och funktionellt. E20 bör, där det är möjligt, följa topografin och i slättlandskapet ta vara på det rätlinjiga vägnätet – ett arv från laga skifte.

02 Gestaltningssinriktning

Gestaltningssinriktning

Vara kommun växer, vilket skapar nya möjligheter för företagande, innovation och hållbar utveckling. Verksamhetsområdet i nordöstra Vara har ambitionen att bli ett av Sveriges bäst gestaltade – en attraktiv plats för invånare, etablerare och besökare. Här stärks de värden som definierar kommunen: I Vara finns det goda livet.

”Vara vågar!
I Vara finns det goda livet.
Hos oss är alla välkomna,
här ser vi lite längre.
Vi bygger för framtiden!
I Vara kommun trivs alla att leva och bo.”
Vara kommuns Vision 2030

Framgångsfaktorer

Gestaltningssprogrammet utgör en gemensam grund för utvecklingen av det nya verksamhetsområdet i nordöstra Vara tätort, och omfattar både kvartersmark och allmän platsmark. Programmet bygger på Vara kommuns vision och de fyra framgångsfaktorerna i den fördjupade översiktsplanen: långsiktigt, välkomnande, värdeskapande och tillgängligt.

Planområdets exponerade läge vid E20 och rollen som ny entré till Vara ställer krav på hög gestaltningsskvalitet. Bebyggelse, gaturum och landskap ska samverka för att skapa en tydlig och välkomnande helhet, med struktur som knyter an till tätorten och utformas utifrån funktionella behov samt beredskap för framtida förändringar. Marken ska användas resurseffektivt genom multifunktionella lösningar, som gröna eller solcells försedda tak och flexibla ytor för parkering och aktiviteter.

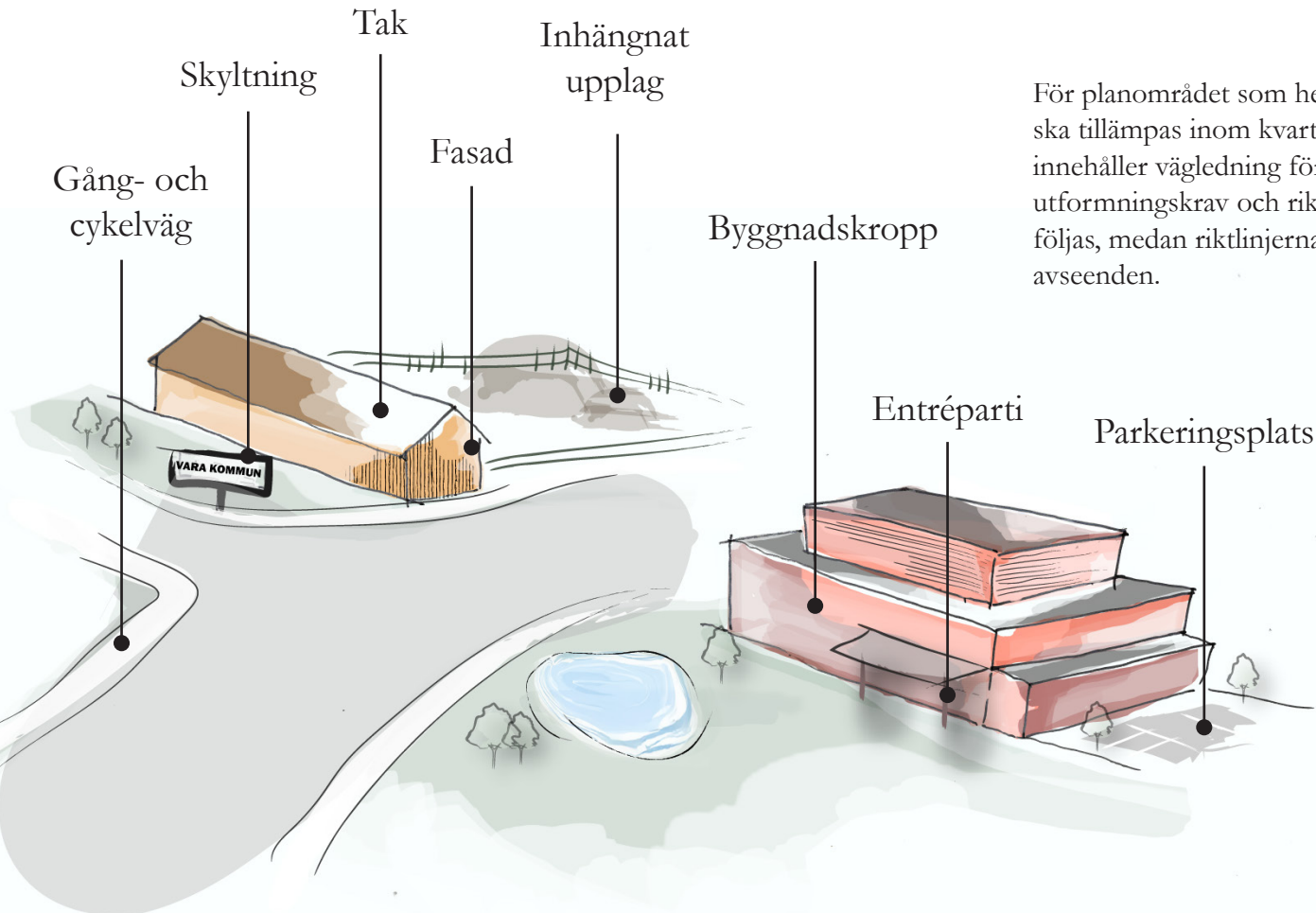
Cirkulärt byggande, miljövänliga material och lokal dagvattenhantering prioriteras, samtidigt som byggnader och fasader bidrar till klimatreglering, ekosystemtjänster och långsiktig flexibilitet.

Området ska ha en genomtänkt och varierad gestaltning som skiljer sig från traditionella verksamhetsmiljöer. Variation i byggnadshöjd, fasadutformning och material skapar orienterbarhet och karaktär. Zonindelning bryter upp stora ytor, medan tydliga kvarter bidrar till en organiserad och tillgänglig helhet. Sammantaget bidrar dessa principer till ett verksamhetsområde som uppfyller högt ställd krav på gestaltning, tillgänglighet och flexibilitet

Variation i byggnadshöjd, fasadmaterial och kvartersindelning skapar orienterbarhet, karaktär och en organiserad, tillgänglig helhet. Sammantaget främjar dessa principer ett verksamhetsområde med hög gestaltningskvalitet, flexibilitet och resurseffektivitet.

Bilden till vänster visar en illustration av de framgångsfaktorer som tagits fram i samband med den fördjupade översiktsplanen.

Gestaltungsprinciper

För planområdet som helhet gäller generella gestaltungsprinciper som ska tillämpas inom kvartersmark och allmän platsmark. Principerna innehåller vägledning för hur området ska utformas. Till dessa finns utformningskrav och riktlinjer. Utformningskraven är bindande och ska följas, medan riktlinjerna är vägledande och ska beaktas i alla relevanta avseenden.

Grön gestaltning

Grönytor ska utformas med fokus på användbarhet, människors vistelse och tydliga ekologiska funktioner. Träd, planteringar och grönzoner är viktiga för att området ska upplevas tillgängligt, välkomnande och långsiktigt hållbart.

Fasader får gärna inkludera klättrande växtlighet. Växtväggar och spaljeer ger ett mer varierat och levande fasaduttryck, förbättrar mikroklimatet och stödjer biologisk mångfald. Gröna tak kan kopplas samman med vertikal grönska för en enhetlig gestaltning. Grönska längs takkanter bidrar till att minska den visuella påverkan och integrera byggnaderna i landskapet, likväl som ett mjukare och mer sammanhängande taklandskap kan skapas.

Genomsläpplig markbeläggning som infiltrationssten eller armerat gräs möjliggör effektiv regnvatteninfiltration och minskar belastningen på dagvattensystemet. Där hårdgjorda ytor krävs kan gröninslag förbättra helhetsintrycket.

Området ska upplevas grönt och därför ska gröna inslag finnas genom hela området. För att det ska upplevas grönt under hela året bör en kombination av städsegröna och vintergröna växter användas. Variation i växtval stärker ekosystemet och ger en visuellt sammanhållen miljö även vintertid. Växtmaterial ska väljas med fokus på robusthet, lågt skötselbehov, klimattresiliens samt ekologiskt värde. Perenna och torktåliga arter prioriteras.

Dagvattendiken och dammar bör planteras med växtarter som bidrar till rening, fördröjning och skuggning av vattnet, vilket förbättrar både ekologisk funktion och estetiskt värde

Exempel på regnrädgård.

Detalj av fasad med växtvägg

Exempel på inbägning med grön beklädnad, i detta fall gabionmur med klättrande växtlighet samt plantering framför.

Grönzon mellan gångbana och gata.

Byggnadskroppar

Bebyggelsen ska anpassas till landskap, infrastruktur och angränsande miljöer, med väl avvägda proportioner, höjd och volym för att minska visuell påverkan och skapa tydliga övergångar.

Monotona och stora fasader ska undvikas och istället utformas med en tydlig arkitektonisk logik. Volymer ska brytas ner med horisontella och vertikala fasadindelningar, volymvariation, återkommande fönstersättning eller materialväxlingar för att skapa mänsklig skala och god orienterbarhet. Stora byggnadsvolymer eller höga byggnader (>12 meter) bör ges särskild arkitektonisk omtanke då deras påverkan på landskapsbilden är större.

Varje byggnad ska bidra till en sammanhållen helhet samtidigt som området ges variation och visuell dynamik. Genom varierade taklandskap, grönska och tydliga fasadvariationer kan byggnaderna ges en levande karaktär och bidra till en sammanhållen, men dynamisk helhet. Fasaduttryck, färgsättning och materialval ska bidra till rytm, variation och ett tydligt identitetsskapande uttryck. Byggnader på hörntomter eller platser med hög exponering bör ges särskilt gestaltningsfokus, då de väsentligt bidrar till områdets visuella identitet

Landskapsanpassningen är en integrerad del av arkitekturen. Växtlighet, träd och mellanrum mellan byggnader skapar kvalitativa vistelsemiljöer och dämpar storskaligheten. Belysning och skyltning ska stödja helhetsgestaltningen, förstärka strukturen och bidra till trygghet.

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Huvudbyggnad ska placeras nära gata, max antalet meter ska vara samma som byggnadshöjd, för att definiera gaturummet.
- Komplementbyggnader (miljöhus, skärmtak, väderskydd, teknikbyggnader eller liknande) ska utformas i samma stil, kulör och material som huvudbyggnaden.
- Stora byggnadsvolymer (avser byggnader med längd över 40 meter, höjd över 9 meter (två hela våningar) eller med betydande volym (>1000 m² per våningsplan) ska delas upp i mindre enheter – volymmässigt avgränsade delar om cirka 10–20 meter – för att ge byggnaden ett rytmiskt, läsbart uttryck i mänsklig skala. Indrag, höjdvariationer, fasadförskjutningar eller materialbyten ska användas för att skapa tydlig uppdelning, minska den visuella massan och ge variation i gestaltningen.
- Byggnader som möter det öppna landskapet ska eftersträva en sömlös övergång mellan bebyggelse och landskap.

Entrépartier

Entréer och entrépartier utgör en central del av byggnadens uttryck och spelar en nyckelroll för orienterbarhet och tillgänglighet i det offentliga rummet. Huvudentréer ska vara klart avläsbara i fasaden och orienterade mot gaturum eller andra offentliga ytor för att skapa aktiva bottenvåningar, välkomnande entrémiljöer och för att underlätta orienteringen i området. Genom att exempelvis använda indrag, takutsprång, kulörkontrast eller volymskjutning kan huvudentréen tydligt markeras i fasaden.

Entréernas placering och utformning ska utgå från mänsklig skala med särskild hänsyn till gående och cyklister. Bilangöring och parkering framför entréer ska undvikas, och entrérummen ska förstärkas genom medveten landskapsutformning, som till exempel planteringar, beläggningar och belysning

Entrémiljön bör förstärkas med planteringar, markbeläggning, möblering eller annan landskapsutformning som skapar en tydlig och välkomnande övergång mellan offentlig och privat yta.

Även sekundära entréer och portar för varuleveranser eller godsflöden ska utformas med omsorg, och integreras i byggnadens helhetsgestaltning. När entréerna utformas på ett tydligt och genomtänkt sätt, stärks områdets karaktär, identitet och hur det upplevs.

Belysning vid entréer bör integreras i fasaden och bidra till trygghet, tydlighet och ett inbjudande uttryck – utan att skapa ljusspill.

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Huvudentréer ska vara tydligt markerade i fasaden genom till exempel indrag, takutsprång, kulörkontrast, materialbyte eller volymförskjutning, och placeras mot gata för att stärka orienterbarheten.
- Varuintag, portar och sekundära entréer ska utformas med samma arkitektoniska omsorg som övriga partier, och integreras i byggnadens uttryck.

Färgglada garageportar.

Tydligt entréparti i fasad

Upplyst entréparti med planteringar

Fasader

Fasaderna ska bidra till att definiera gaturummet, förstärka byggnadens volymmuppdelning och ge karaktär till området som helhet. Gestaltningen ska utgå från byggnadens skala, funktion och placering i området. Variation i fasaderna vad gäller rytm, materialitet och detaljering är särskilt viktig för att undvika monotona och storskaliga uttryck. Vertikal och horisontell uppdelning, indragningar, fasadförskjutningar ska användas för att bryta ner skalan och skapa tydliga byggnadsenheter.

Fasadmaterial ska väljas med omsorg och långsiktighet, där naturliga, taktila och hållbara ytskikt som tegel, trä, metall eller strukturerad betong prioriteras. Materialpaletten ska vara begränsad, men rik nog att skapa variation, tydliga skiktningar och detaljer med arkitektoniskt uttryck. Alla fasader, även de mot lastzoner eller baksidor, ska ges en likvärdig arkitektonisk nivå, med särskild vikt vid hörnlägen, noder och siktlinjer. Höga gavelfasader skapar en skarp kontrast mot omgivande bebyggelse och bör därför utformas med detaljer, gavelmotiv eller liknande. Gavlar mot allmän plats ska undvika att upplevas som tomma eller oartikulerade ytor

För att undvika ett förenklat intryck bör detaljutförandet av fasader med metallpaneler beaktas särskilt, speciellt när de är synliga mot omgivningen. Detta inkluderar detaljer som plåtarbeten vid hörn, krön eller takfot, val av pilaster (vertikal täckplåt), infästning och riktning på elementen.

Fönster bör placeras med hänsyn till gaturummet för att förstärka kontakt mellan in- och utsida samt bidra till levande fasader.

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Fasader ska utföras med en hög detaljeringsnivå med tydlig variation i både kulörer och material för att skapa visuella kontraster och dynamik.
- Samtliga fasader ska ha en genomtänkt kulörsättning där standardkulörer som vitt eller grått kompletteras med andra färginslag för att skapa ett uttryck med tydlig karaktär.
- Fasader mot allmän gata eller infarter ska ha minst 20 % glaspartier eller genomsiktliga material, för att bryta upp byggnadens volym och ge ett öppet, inbjudande intryck.
- Plåtfasader accepteras endast om de kombineras med andra material av hög kvalitet, såsom trä, tegel eller premium fasadskivor. Ensamma plåtfasader godtas inte.

Gatufasad med dynamisk takform och materialelement

Dynamisk och öppen fasad på industribyggnad.

Grön växtvägg på industribyggnad.

Tak

I ett område med stora byggnadsvolymer är takets utformning viktig för att minska den visuella skalan och skapa en tydlig arkitektonisk identitet. Platta tak kan upplevas som tunga och monotona, särskilt i offentliga miljöer. Därför bör taken ha variation i höjd, form och detaljer. Takfoten kan markeras med exempelvis utkragningar eller kontrasterande material för att ge byggnaden en tydlig avslutning. Lutande tak och volymindelningar förstärker byggnadens form, och takkrön kan utformas för att anknyta till äldre arkitektur. Taken ska behandlas med samma omsorg som övriga byggnadsdelar.

Gröna tak ska prioriteras på låga taktytor som är tydligt synliga från marknivå. Detta gäller särskilt mindre byggnadsdelar som lasthus, komplementbyggnader och skärmtak, men bör även övervägas för större, framträdande taktytor.

När det är möjligt ska taktytor utformas för att kunna användas till exempel för rekreation, uteservering, odling eller likande. Detta ska vara väl integrerat i byggnadens arkitektoniska helhet.

Tak bör ha en lastkapacitet som möjliggör framtida installation av hållbarhetsåtgärder som solceller eller grönska.

Installationer såsom ventilationssystem, aggregat och annan teknik bör integreras i takets utformning och bör inte vara synliga från gatan. Tekniska installationer kan döljas bakom en hög takkrans i samma material som fasaden.

Grönt taklandskap.

Amager Bakke, skidanläggning på tak.

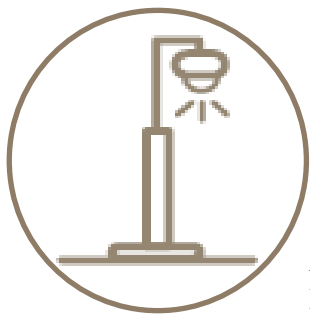

Kombinerat grönt tak med solceller

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Tak är en av byggnadens mest synliga delar och ska utformas med hänsyn till landskapsbild, stadsbild och kulturmiljö. Särskilt i verksamhetsområden med stora volymer är ett välgestaltat taklandskap avgörande för helhetsintrycket.
- Tak ska anpassas för att möjliggöra integration solceller eller gröna tak på minst 30 % av den totala takytan.
- Tak på mindre byggnader (exempelvis lager eller entrébyggnader) ska utformas för att kunna hantera regnvatten och minska avrinningstryck på dagvattensystemet.

Belysning

Belysningen ska stärka säkerhet och orienterbarhet, och också definiera det offentliga rummets karaktär och skapa en välfungerande och välkomnande miljö, dygnet runt, året om. Ljussättningen ska bidra till en tydlig och trygg miljö, samtidigt som den anpassas till platsens förutsättningar. Fasadbelysning ska användas strategiskt för att markera entréer, orienteringspunkter och arkitektoniska element. Onödig ljussättning ska undvikas.

I verksamhetsområden krävs ofta hög ljusstyrka för drift, säkerhet och logistik. Samtidigt ska ljusföroreningar minimeras. All utomhusbelysning ska därför riktas med precision, avskärmas vid behov och utformas för att inte blända eller påverka natur eller himmelsbild. Belysningen ska samordnas mellan gatu-, fasad-, gårds- och skyltjus för att skapa en enhetlig, funktionell och visuellt balanserad ljusmiljö. Strålkastare, högmastbelysning och höga belysningsstolpar bör undvikas. Om de används, ska armaturer monteras horisontellt (0°) och förses med anpassad optik för att begränsa ljusspill, bländning och påverkan på omgivningen

Skyltbelysning ska integreras med den övriga belysningen, vara lågmäld i uttrycket och inte dominera upplevelsen av byggnaden eller det offentliga rummet.

Önskvärt är att ljusklass E2 används i hela planområdet.

Enhetlig belysning bör tillämpas inom hela området: samma typ av ljuskälla, stolpe, armatur och färgtemperatur ska användas på samtliga gator för att skapa en sammanhållen och tydlig ljusmiljö.

Exempel på riktat ljus

Ljuspollare

Skyltning

Skyltning spelar en central roll för orienterbarhet och sammanhang. Skyltningen utformas i samspel med arkitekturen och det offentliga rummet, och bidrar till att skapa en tydlig, tillgänglig och välkomnande miljö för både besökare och verksamma aktörer.

Företagslogotyper och verksamhetsinformation bör samlas på enhetliga, välgestaltade informationsskyltar vid alla områdesentréer. Skyltarna ska vara noggrant utformade för att passa områdets karaktär och bidra till en enhetlig visuell identitet.

Hänvisningsskyltar bör följa ett enhetligt formspråk för att säkerställa en sammanhängande och tydlig skyltning genom hela området. Färger, materialval och typsnitt ska vara konsekventa för att skapa en igenkännbar stil. Hänvisningsskyltar bör även placeras vid viktiga funktioner som lastintag, parkeringsområden och andra servicepunkter för att underlätta effektivt och säkert trafikflöde.

Huvudentréer bör vara tydligt skyltade och belysta för att säkerställa god orienterbarhet.

Vara kommuns skyltprogram

Det är ett politiskt antaget program som reglerar utformning, placering och installation av skyltar inom kommunen. Programmet finns tillgängligt på kommunens hemsida.

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Skyltpelare som syns från E20 är förbjudna.
- Skyltar får inte placeras på tak eller ovanför taknock för att undvika att de blir dominerande i landskapet.
- Bildväxlande skyltar är inte tillåtna.
- All skyltning inom verksamhetsområdet ska följa Vara kommuns skyltprogram och gällande riktlinjer.

Exempel på belyst skylt

Exempel på skylt integrerad i fasad

Arkitektonisk märkesbyggnad

Arkitektoniska landmärken spelar en strategisk roll i hur område uppfattas och används och genom tydlig utformning och placering fungerar de som visuella orienteringspunkter och bidrar samtidigt till att stärka områdets identitet och struktur. Ett landmärke lyfter fram byggnader eller volymer som har betydelse för platsens funktion.

Landmärken kan ges en avvikande arkitektonisk utformning i höjd, volym eller material, men ska alltid baseras på områdets övergripande gestaltungsprinciper. Denna balans mellan särdrag och helhet säkerställer att byggnaden samspelar med den omgivande miljön, samtidigt som den får en tydlig roll i stadsbilden.

För att uppnå effekt som landmärke krävs en väl genomförd arkitektonisk idé, god synlighet och strategisk placering i strukturen. Hållbara lösningar, såsom solceller, gröna tak eller innovativa material, kan skapa ytterligare kvalitéer och förankra byggnaden i samtida gestaltungsambitioner.

Byggnader som ges en framträdande roll i strukturen kan utformas för att fungera som arkitektoniska landmärken. Denna typ av byggnad kan tillåtas variera i höjd, volym eller materialval för att särskiljas, men utformas i linje med områdets övergripande gestaltungsprinciper. Vidare bör de placeras och utformas så att de är lätt avläsbara i stadsbilden.

Arkitektoniska landmärken eller märkesbyggnader bör även innehålla publika eller gemensamma funktioner som stärker platsens identitet och sociala liv.

Ikonbyggnad eller landmärke?

En ikonbyggnad är en byggnad med stark arkitektonisk identitet som särskiljer sig genom sin form, uttryck eller symboliska betydelse. Ett landmärke fungerar som en tydlig orienteringspunkt i landskapet eller staden. En ikonbyggnad kan vara ett landmärke – men ett landmärke behöver inte vara en ikonbyggnad.

*Lagerhuset i Vara.
Exempel på en byggnad som är ett
arkitektoniskt landmärke.*

*Kaknästornet i Stockholm.
Exempel på en byggnad som är
både ett landmärke och en ikon-
byggnad.*

Offentlig utsmyckning

Offentlig utsmyckning kan skapa identitet, igenkänning och mänsklig skala. Genom konstnärliga och gestaltade inslag kan olika platser få ett mer tillgängligt, levande och karaktärsfullt uttryck. Offentlig utsmyckning kan handla om integrerade inslag i mark, murar eller belysning, men också fristående objekt i anslutning till entréer, parkeringsytor eller rekreativa stråk. Även gröna installationer, som planteringar, regnbäddar eller träd, kan formges med konstnärlig ambition och därigenom bli en del av den gestaltade helheten.

För att ge största möjliga effekt bör offentlig utsmyckning integreras tidigt i planeringsprocessen och samordnas med områdets övergripande gestaltungsprinciper. De konstnärliga uttrycken bör ta avstamp i platsens historia, funktion och karaktär, men också bidra med nya perspektiv, lekfullhet eller oväntade inslag. På så sätt uppstår en balans mellan funktion och uttryck som stärker upplevelsevärden och långsiktig kvalitet i miljön.

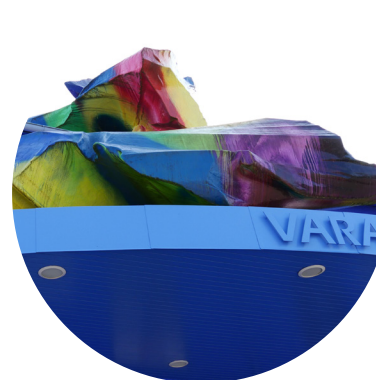
En målsättning bör vara att varje enskilt projekt som berör nybyggnation eller större ombyggnation efterföljer 1%-regeln.

Utsmyckning bör placeras på strategiska platser, exempelvis vid entréer, knutpunkter, parkeringsytor, rekreativa stråk eller i anslutning till grönsstruktur.

Utformningskrav

För all kvartersmark

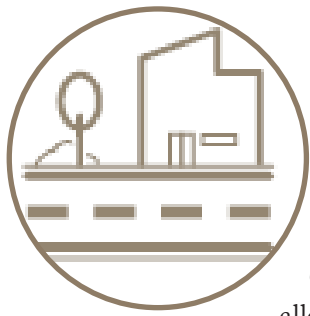
- Utsmyckningen ska vara varaktig, väderbeständig och lätt att underhålla, med materialval och konstruktioner anpassade för den aktuella miljön.

Närbild på bumlingarna på taket till Stationsbuset i Vara. Hela buset är ett konstverk.

Exempel på offentlig utsmyckning, i Muralmålning på vägg.

Gaturum

Gaturummen ska stödja säker och effektiv rörelse för alla trafikslag. Strukturen för bebyggelse och gaturum är avgörande för hur verksamhetsområdet upplevs och fungerar, både visuellt och praktiskt. Kopplingarna till tätortens vägnät, särskilt kollektivtrafikhållplatser längs väg 187, ska vara tydliga och logiska.

Gångvägar, cykelstråk, lastzoner och parkering ska vara lättorienterade och integrerade i en sammanhållen helhet med tydlig vägvisning och övergångar.

Materialval och beläggning ska ge variation, signalera funktion och skapa en tydlig identitet, samtidigt som hållbarhet och driftbarhet säkerställs.

Grönstruktur, såsom trädalléer och regnbäddar, ska integreras för att stärka ekosystemtjänster och ge variation i rumsbildningen. Trädskuggning bidrar också till att förlänga asfaltens livslängd genom att minska temperaturfluktuationer och skydda mot solens påverkan. Dagvatten ska hanteras lokalt genom öppna lösningar som svackdiken, genomsläppliga ytor och fördröjningszoner. Vegetationen ska väljas för sin tålighet, lång livslängd och låga skötselbehov, samtidigt som den samspelar med gaturummets gestaltungsprinciper.

Byggnader bör placeras nära fastighetsgräns längs huvudstråk och för att rama in gaturummet och skapa stadsmässighet.

Övergångsställen och gångpassager ska placeras logiskt vid entréer, hållplatser och knutpunkter, med god belysning och tydlig skyltning för ökad orienterbarhet och trygghet.

Utformningskrav

För all kvartersmark

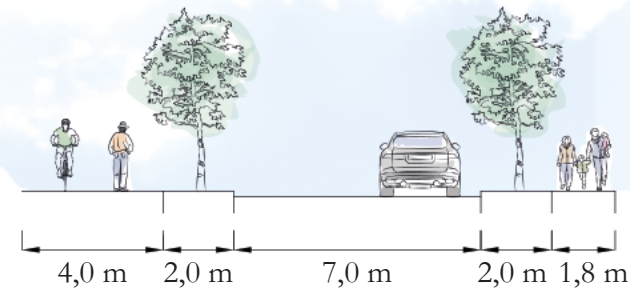
- Minst 25 % av gatuarean ska utgöras av genomsläppliga ytor, som vegetationsytor, trädzoner eller regnbäddar.

Exempel på genomsläpplig markbeläggning

Gångbana med infiltrationsspår.

Parkeringsytor

Parkeringsytor inom verksamhetsområdet är en del av den offentliga miljön och ska utformas med fokus på funktion, tydlighet och trygghet. Deras placering och gestaltning påverkar områdets helhetsintryck och ska stödja en logisk struktur med god orienterbarhet.

För att minska storskalighet och visuellt intryck bör parkeringsytor placeras mellan eller bakom byggnader och kompletteras med vegetation som skapar tydliga avgränsningar mot gata eller gångstråk.

Motorfordonsparkering ska hållas åtskild från cykelparkering, som bör placeras nära entréer för att främja aktiv transport. Ytorna ska ha en tydlig struktur och brytas upp med träd, planteringar eller gröna öar som bidrar till ett mer varierat uttryck och förbättrade mikroklimatiska förhållanden.

Parkeringsgarage bör prioriteras framför markparkering för att frigöra mark, minska hårdgjorda ytor och bidra till en mer välkomnande struktur. Flexibel utformning av parkeringsytor bör eftersträvas, så att dessa kan användas till tillfälliga funktioner som marknader, evenemang eller rekreativa ytor när parkeringsbehovet är lägre.

Cykelparkering bör förses med väderskydd, god läsmöjlighet och gärna servicefunktioner som luftpump.

Utformningskrav

För all kvartersmark

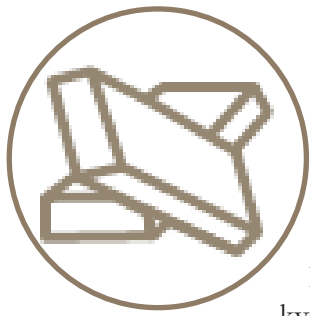
- Cykelparkering ska finnas vid varje huvudentré och personalentré.
- Lastzoner ska placeras avskilt från platser där många rör sig, som entréer, gångvägar och vistelseytor.
- Gatuparkering ska anpassas till befintliga träd. Rotsystem ska skyddas och bevaras vid anläggning.
- Parkeringsytor med fler än 10 platser ska förses med planterade grönzoner.
- Minst 50 % av ytan för markparkering ska ha genomsläpplig markbeläggning. Genomsläppliga material ska vara funktionellt fördröjande och dagvattenhanterande.

Parkeringsyta uppbruten av grönska

Parkeringsgarage med växtväggar

Materialupplag och hantering

Inom verksamhetsområdet kommer vissa delar av kvartersmarken att användas för upplag och utomhuslagring.

Dessa ytor ska utformas för att stödja verksamheternas logistiska behov samtidigt som de bidrar till en ordnad och funktionell miljö.

För att minimera visuell påverkan bör upplag placeras bakom byggnadsvolymer eller andra större strukturer, särskilt i närheten av offentliga rum eller öppna landskap. När upplag är synliga från allmänna platser krävs en tydlig visuell avskärmning. Inhägnader och andra avskärmade element ska utformas enhetligt och integreras med omgivningen.

Vegetation, såsom träd och buskar, kan användas för att mjuka upp intrycket och förstärka gränsen mot omgivningen. Detta bidrar även till att förbättra områdets ekologiska funktioner.

Utformningen av upplagsytor ska också ta hänsyn till säkerhetsaspekter, såsom tillräcklig belysning och tydliga avgränsningar, för att skapa en trygg arbetsmiljö.

Genom att kombinera funktionella krav med genomtänkt placering och utformning kan upplag och utomhuslagring integreras på ett sätt som stödjer både verksamhetens behov och områdets övergripande struktur.

Belysning bör placeras så att upplagsytor är trygga att vistas vid utan att blända eller orsaka ljusförorening mot närliggande områden eller gaturum.

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Upplag ska avskärmas med plank eller staket som överensstämmer med den omgivande arkitekturen i material, kulör och höjd samt bidrar till en enhetlig och välgestaltad miljö.
- Tillfälliga upplag ska följa samma krav på placering och avskärmning som permanenta.

Inhägnad: stängsel, plank och murar

Inom verksamhetsområdet kan inhägnader vara nödvändiga av säkerhetsskäl, för tydligare avgränsning och för att skapa en välfungerande miljö. Inhägnader omfattar stängsel, staket, plank, murar eller liknande och ska utformas med omsorg för att undvika en enförmig och avvisande karaktär.

För att undvika en monoton eller avvisande miljö ska inhägnader utformas med variation i höjd, material eller struktur. Genom att införa indelningar, förskjutningar och inslag av transparens, exempelvis genom spaljéer, perforerade material eller integrerad växtlighet, kan anläggningarna bidra till en mer sammanhållen och tillgänglig miljö. Vid infarter och entréer bör inhägnader inte överstiga 1,5 meter i höjd eller ersättas med öppna lösningar som ger bättre sikt och trygghet.

Mot gator, infarter och grannfastigheter ska inhägnader utformas med särskild hänsyn till skala, siktlinjer och trygghet. Stängsel bör där kombineras med mur eller planteringar för att minska visuell påverkan och skapa en tydlig, ordnad gräns.

Plank och murar får inte skapa mörka eller otrygga ytor. I anslutning till gångstråk och entréer bör belysning användas för att undvika mörka eller skymda partier.

Klätterväxter, planteringsbäddar eller annan vegetation rekommenderas särskilt vid längre sträckor av plank eller mur, för att mjuka upp uttrycket och skapa variation i gaturummet.

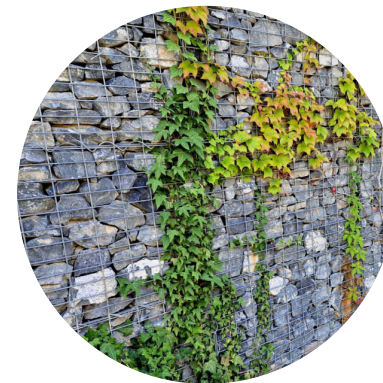
Utformningskrav

För all kvartersmark

- Inhägnader som bedöms kräva högre säkerhetsklassning ska placeras inom fastighetsgräns och i enlighet med aktuella säkerhetskrav, utan att inkräkta på offentlig yta eller gaturum.
- Staket, plank och stängsel längs gator eller vid huvudentréer ska överensstämma med material och färgsättning enligt gestaltungsprogrammet.

Låg blocksstenmur

Gabionmur med klätterväxter.

Dagvattenhantering

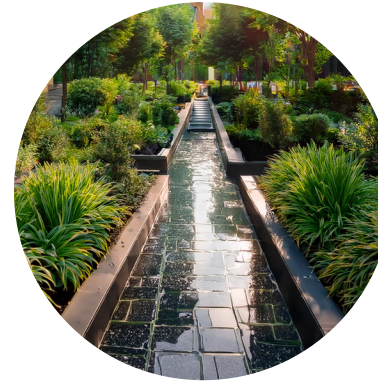
Omvandlingen från jordbruksmark till verksamhetsmark inom planområdet innebär en betydande ökning av hårdgjorda ytor. Trafikerade ytor och parkeringar kan leda till höga föroreningskoncentrationer i dagvattnet, vilket gör det avgörande att vattnet både fördröjs och renas innan det når recipienten. Dagvattenhantering har inte bara stora fördelar när det handlar om klimatanpassning och rening, det bidrar också till gestaltningen av ett område.

För att säkerställa en hållbar och estetiskt tilltalande dagvattenhantering krävs en genomtänkt och funktionell utformning av dagvattensystemen i hela planområdet. Dessa system ska integreras i områdets övergripande gestaltning och inte enbart betraktas som tekniska lösningar. Dagvattenhanteringen ska ses som en resurs som bidrar till att skapa ett attraktivt och trivsamt verksamhetsområde.

Dagvattensystemen ska utformas för att fördröja, rena och infiltrera vattnet så nära källan som möjligt. Öppna dagvattenlösningar ska eftersträvas i största möjliga utsträckning, då de inte bara förbättrar vattenhanteringen utan även tillför rekreativa värden i området.

Vara kommuns dagvattenplan

Det är en politiskt antaget plan som reglerar omhändertagandet av dagvatten inom kommunen. Planen finns tillgänglig på kommunens hemsida.

Exempel på öppen dagvattenhantering.

Exempel på öppet dagvattendike.

04 Delområden

Delområden

För att hantera de specifika gestaltningsförutsättningarna i området har planområdet delats in i fem delområden. Denna indelning baseras på befintliga landskapsstrukturer, områdets infrastruktur, den påverkan verksamhetsområdet beräknas ha på omgivningen samt den plats- och landskapsanalys som genomförts.

För varje delområde har specifika gestaltningsprinciper tagits fram, medan de generella gestaltningsprinciperna gäller för hela området. Detta skapar en enhetlig gestaltning för verksamhetsområdet, samtidigt som varje delområde får en egen arkitektonisk identitet.

Delområde 1 Förlängning Sprinten

Delområdet utgör en förlängning av Sprintenområdet i Vara tätort, där konserthus, badhus och utbildningsverksamheter samlas. Med sin placering norr om östra ringleden (väg 187), blir det en viktig länk i tätortens fortsatta utveckling. En central gestaltungsprincip är att knyta samman det nya området med den befintliga strukturen, särskilt genom tydliga, tillgängliga stråk för gående och cyklister över ringleden.

Bebyggelsen ska ha en tydlig orientering mot både ringleden och Sprinten, med öppna fasader och väl definierade entréer. Området ska också fungera som en av infartspunkterna till verksamhetsområdet från nordväst. Gestaltningen mot ringleden bör vara sammanhållen, med element som underlättar orientering och stärker platsens identitet.

Ringleden utgör idag en både fysisk och visuell barriär. Därför är starka och säkra kopplingar över vägen avgörande, med särskilt fokus på gång- och cykeltrafik, inte minst för elever som rör sig mellan skolverksamheter.

I mötet med det öppna jordbrukslandskapet i norr och väster ska bebyggelsen utformas varsamt. Övergången mellan tätort och landskap hanteras med nedtrappade volymer, gröna tak och vegetationszoner som skapar en mjuk och sammanhängande kant.

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Gestaltning och materialval ska hämta referenser från byggnader inom Sprintenområdet, särskilt konserthusets färgskala och skala på byggnation.
- Bebyggelsen mot östra ringleden ska ha lägre skala mot gata. Fasader som vetter mot östra ringleden ska vara öppna, med hög grad av transparens, och anpassas till gång- och cykelflöden samt närliggande funktioner inom Sprintenområdet.

Materialval

Materialvalen ska knyta an till framträdande byggnader i Sprintenområdet. Kombinationen av trä och betong uppmuntras för att skapa en varm och taktill känsla.

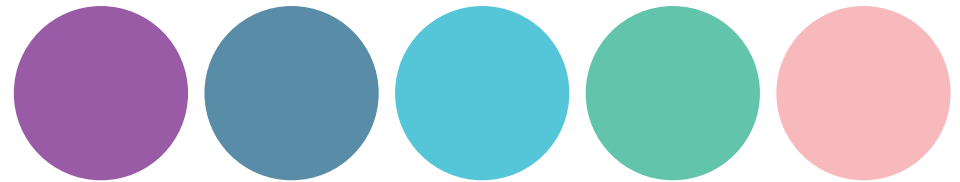
Ljus betong

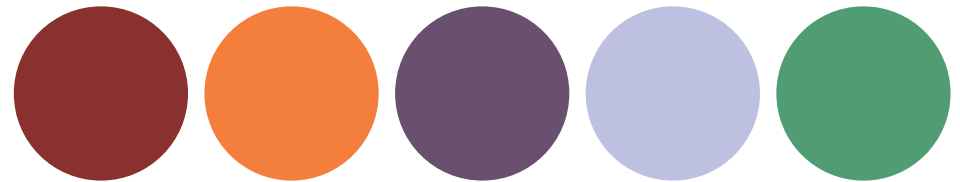
Träpanel

Färgsättning

Färgpaletten ska vara lekfull men genomtänkt, med inspiration från Sprintens mest färgstarka byggnader. Klara färger kan kombineras med pasteller och mörka accentfärger för balans och tydlighet. I riktning mot landskapet i norr och väster bör färgerna vara mer dämpade för att skapa en mjuk övergång till jordbruksmarken. Likt den färgpalett som återfinns under delområde 2.

Färgpalett med inspiration från Varabadbushus-blått

Färgpalett med inspiration från Varakonserthus-rött

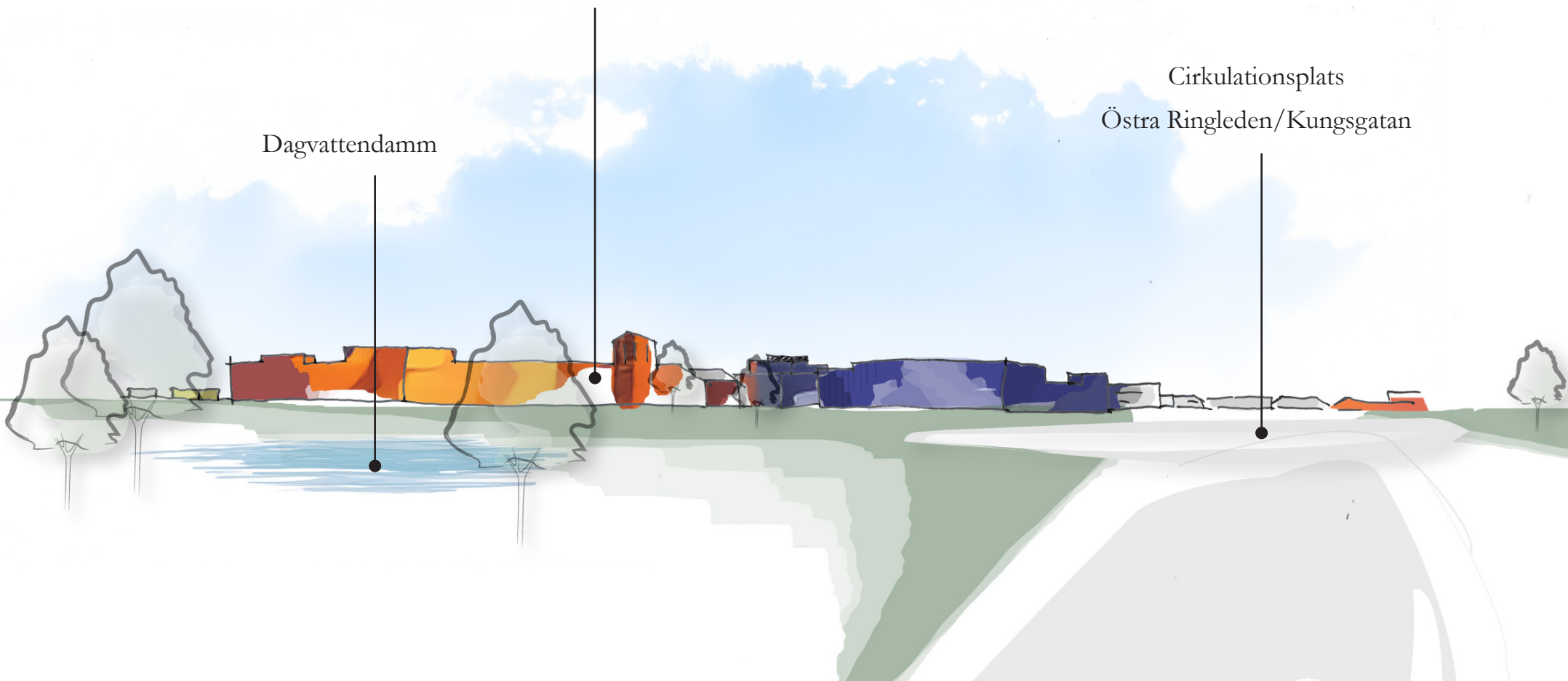
**Illustration som exempel för tillämpning
av gestaltungsprinciper för delområde 1
- Förlängning Sprinten**

Lekfulla färger som möter
kvarteret Sprinten

Dagvattendamm

Cirkulationsplats
Östra Ringleden/Kungsgatan

Delområde 2 Lagmanstorp

Området gränsar i nordväst till det öppna jordbrukslandskapet och i söder till befintlig infrastruktur och bebyggelse. I och med sitt läge nära E20, och möjligheten till en framtida trafikplats, blir platsen en potentiell ny infart till tätorten. Detta ställer höga krav på områdets utformning och visuella identitet.

Bebyggelsen ska planeras så att den både stärker intrycket vid en ny entré till Vara och samtidigt samspelar med det öppna landskapets skala och karaktär. Strukturen inom området ska vara flexibel samtidigt som det finns en tydlig gestaltningsmässig sammanhållning. Ytor längs infrastrukturen ska spegla det omgivande landskapet och bidra till att stärka Vara tätorts identitet. Öppna fasader och tydligt markerade gångstråk och entréer ska skapa en naturlig övergång från motorväg till stads- och verksamhetsmiljö.

Övergången mot åkerlandskapet ska hanteras med omsorg, med nedtrappade byggnadsvolymer, grönstruktur och väl valda material och kulörer som skapar en mjuk övergång. Inom området eftersträvas ett varierat uttryck med inslag av grönska, variation i byggnadshöjder och publika ytor som bidrar till att ge liv åt platsen.

Den visuella identiteten längs infarten från E20 ska vara stark och sammanhängande. Utformning, skala och landskapselement ska samverka för att ge ett första tydligt intryck av Vara.

Materialval

Trä, tegel, bearbetad metall och betong med taktila ytor används i olika kombinationer för att skapa ett varierat och levande uttryck. Fasader ska ges struktur, djupverkan och bearbetning för att stå emot klimatpåverkan och för att uppfattas som välkomnande både från bil och till fots.

Mot det öppna landskapet prioriteras matta, naturnära ytskikt som smälter in i omgivningen. I mer urbana lägen, särskilt vid entrén från E20, kan material användas mer skulpturalt eller uttrycksfullt, till exempel genom panelvariation, perforerad metall eller fasadkonst, för att förstärka platsens identitet och synlighet.

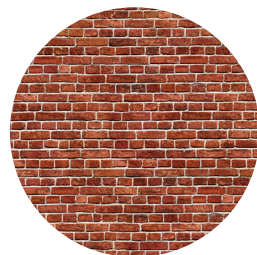
Referensmaterial

Perforerad metall på fasad

Varierad glasfasad

Tegelfasad

Metallplattor på fasad

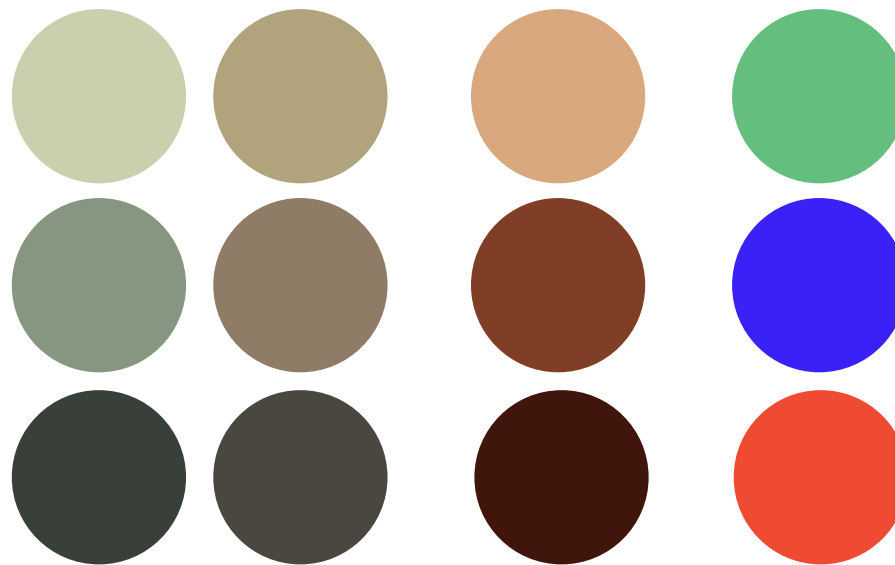
Träpanel

Färgsättning

Färgskalan i området ska bidra till en levande men harmonisk helhet. Närmast landskapet används naturinspirerade kulörer i dämpade toner som mossgrönt, sand, rost, gråbeige och jordbrunt. Dessa färger minskar kontrastverkan och binder samman bebyggelsen med omgivningen.

Mot infarten från E20 tillåts tydligare kulörinslag, exempelvis varma accentfärger eller markerade detaljer i tak eller fasadelement. Färgerna ska bidra till god orienterbarhet och visuell variation, utan att bli dominerande. Kombinera gärna dessa med naturliga material som har egen kulörverkan, exempelvis rött tegel eller oljat trä.

Referensfärger

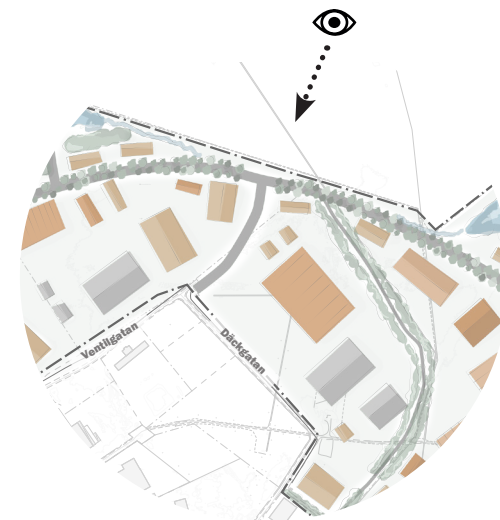

Dämpade, naturspirerade kulörer

Rostbruna kulörer

Exempel på pigga färger som kontrast

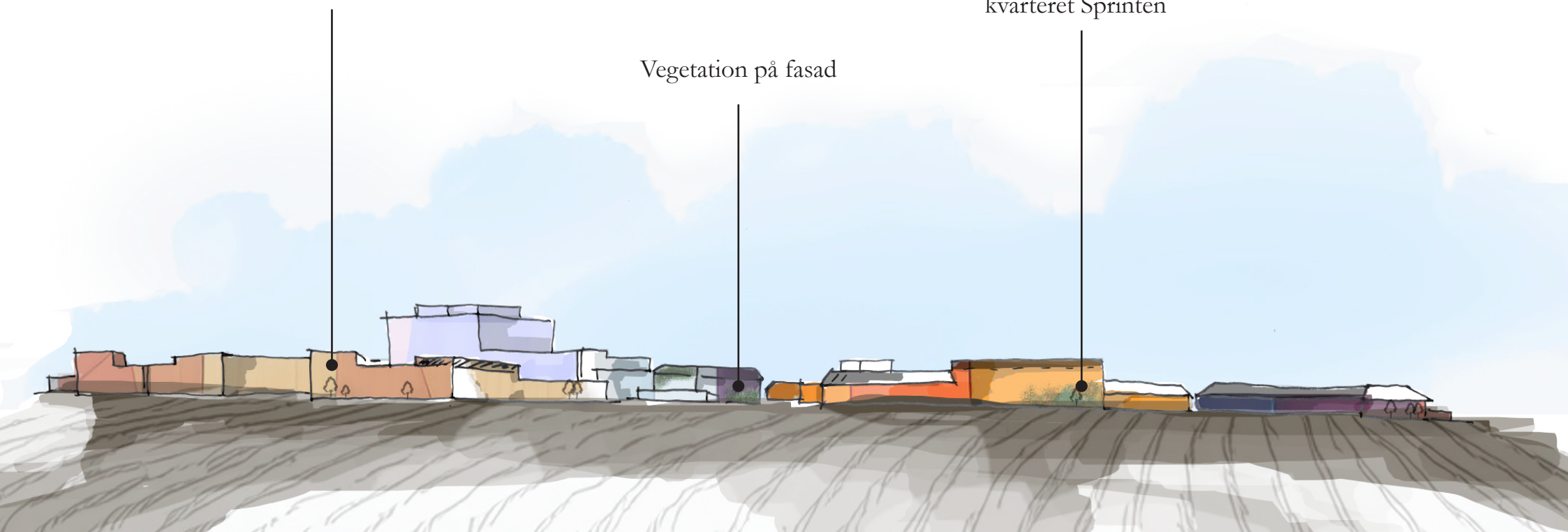
**Illustration som exempel för tillämpning av
gestaltungsprinciper för Delområde 2
Torsgården norra**

Varierade fasaduttryck med
tegel, glas, plåt och trä

Lekfulla färger som möter
kvarteret Sprinten

Vegetation på fasad

Delområde 3 Torsgården södra

Delområde 3 utgör en länk mellan befintlig industriell bebyggelse och infrastruktur i söder och nya verksamheter i norr. Den fysiska strukturen ska stödja detta möte. Området tillåter stora byggnadsvolymer och en industriell skala, men dessa ska alltid relateras till mänsklig skala längs gång- och cykelstråk. Det innebär att stråken ska utformas med lågskalig arkitektur i entrézoner, taktila material och tydlig struktur. Delområdet är också en viktig transportnod inom planområdet, vilket ställer krav på tydlig vägvisning, robusta sektioner och god tillgänglighet.

Samtidigt rymmer området också grönzoner avsedda för publikt bruk, vilket kräver särskild hänsyn till övergångar mellan verksamheter, trafikflöden och vistelseytor. Genom en sammanhållen gestaltning, där gröna tak, vegetationszoner och materialval samverkar, kan olika verksamhetsformer rymmas inom ett tydligt ramverk.

Fasader på stora byggnadsvolymer ska brytas upp i sektioner med olika material, kulörer eller indrag. Längre fasader bör kompletteras med avdelande struktur såsom entrépartier, skyltfönster eller detaljerade ytor i bottenvåning.

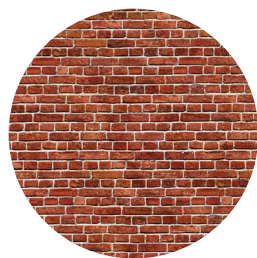
Materialval

Materialvalen i Torsgården Södra ska ge en industriell men kvalitativ känsla, med robusta och hållbara material som tegel, trä, metall och ljus betong. Vid offentliga ytor ska materialen upplevas som varma och taktila, exempelvis genom träinslag och varierade ytbehandlingar.

Referensmaterial

Ljus betong

Tegelfasad

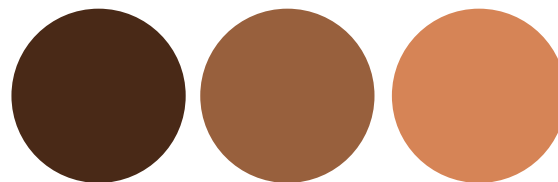

Stående träribbor på fasad

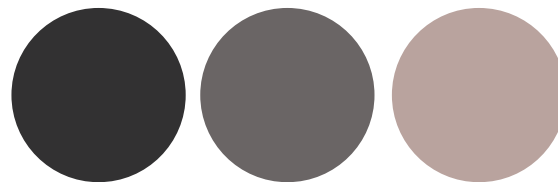
Färgsättning

Färgsättningen ska spegla historisk industriebyggnad med monokroma och dämpade kulörer som mörkgrått, tegelrött, brunt och naturnära grönt, vilket skapar en enhetlig och robust karaktär. Nedtonade accentfärger kan användas för att markera entréer och riktpunkter, utan att skapa skarpa kontraster mot övrig bebyggelse. De ska också bidra till att bryta upp stora byggnadsvolymer och förbättra gaturummets läsbarhet.

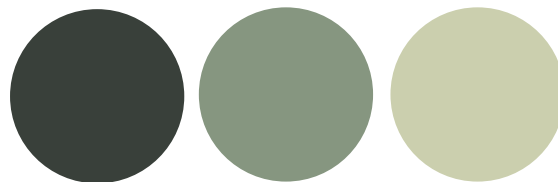
Referensfärger

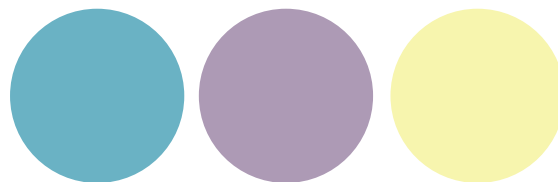
Tegelrött i olika nyanser

Tre nyanser av grått

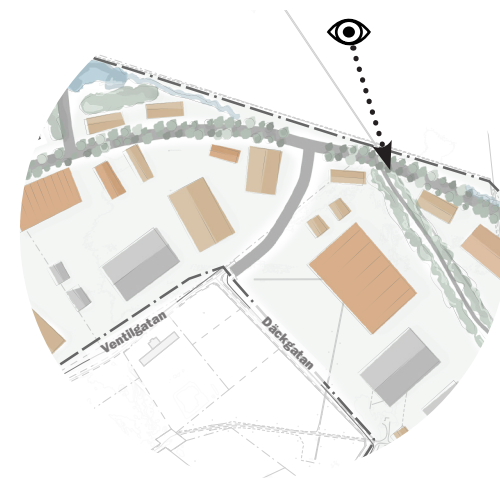

Nedtonade nyanser av grönt

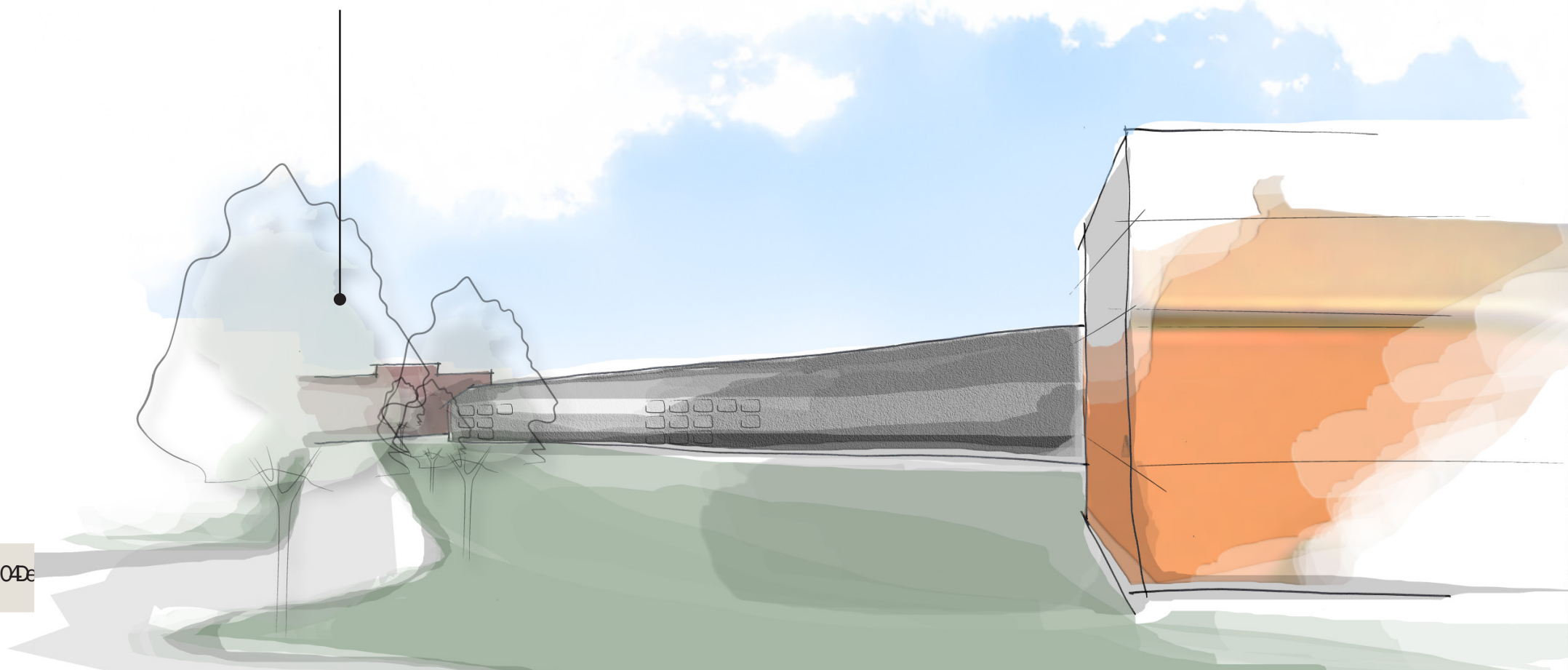

Exempel på accentfärger

**Illustration som exempel för tillämpning av
gestaltungsprinciper för delområde 3 - Tors-
gården södra**

Allé längs med cykelväg

Delområde 4 E20 korridoren

Med sin placering utmed motorvägen fungerar området som ett skyltfönster för Vara tätort och blir samtidigt en potentiell framtida infart till tätorten via ny trafikplats. Här ställs särskilda krav på gestaltningen, både i upplevelsen från bil i hög hastighet och i den lokala miljön för gående och cyklister.

Gestaltningen ska samspela med Trafikverkets gestaltungsprinciper för E20, där landskapsanpassning, tydlig vägkaraktär och samlad bebyggelse är centrala. I E20-korridoren ska form, placering och uttryck på byggnader, stråk och vegetation bidra till en tydlig och attraktiv entré till Vara, med ett uttryck som både är robust och välkomnande. Byggnadsvolymer ska hållas lägre närmast vägen för att upplevas i mänsklig skala, medan större volymer kan placeras längre in i området.

Övergången från det öppna jordbrukslandskapet till tätortens verksamhetsområde ska utformas med omsorg. Här ska gröna zoner, mjuka markövergångar och lågmäld färgsättning bidra till att smälta in det byggda i landskapsrummet. Samtidigt ska området signalera innovation, hållbarhet och kvalitet.

Vegetationszoner och öppna grönytor ska användas för att skapa avskärmning mot E20, men även för att förstärka övergången till landskapet och skapa trivsel i gång- och cykelmiljöer.

Entréer, skyltar, belysning och gestaltningsdetaljer ska tydligt markera en ny infart till Vara tätort och utformas med hög samordning.

Utformningskrav

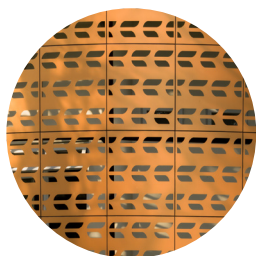
För all kvartersmark

- Vid ny trafikplats ska vägens karaktär markeras genom en tydligt gestaltad entrézon med vägledande element som samspelar med väglandskapet.

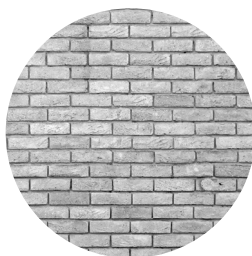
Materialval

Materialen längs E20 ska signalera kvalitet och hållbarhet, med trä, glas, tegel och bearbetad metall som rekommenderade fasadmateriäl. Öppna fasader mot E20 skapar en känsla av tillgänglighet, medan material med låg glans och naturlig struktur används mot landskapet i norr för att skapa harmoniska övergångar. Metall- eller färgaccenter kan användas sparsamt för att förstärka områdets karaktär.

Referensmaterial

Metallplattor på fasad

Tegelfasad

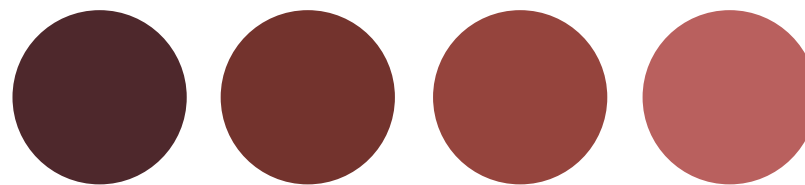

Träpanel i falurött

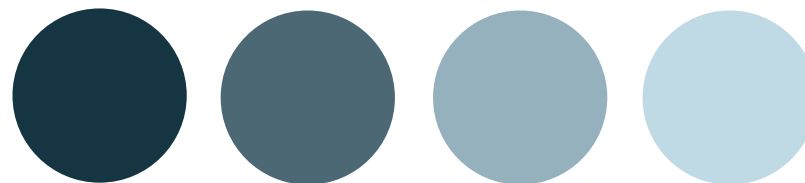
Färgsättning

Färgskalan för fasaderna ska tydligt samspela över E20 för att skapa ett enhetligt och sammanhängande stadsrum. Därför ska även färgsättningen i detta delområde vara varm och inbjudande, med ett harmoniskt och genomtänkt uttryck. En monokrom färgpalett kan med fördel användas för att stärka känslan av enhetlighet och skapa en visuellt sammanhållen miljö längs motorvägen.

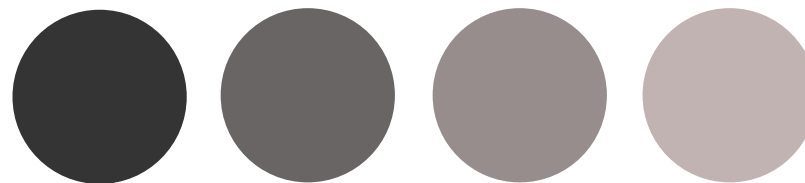
Referensfärger

Förlag på monokrom färgskala i falurött

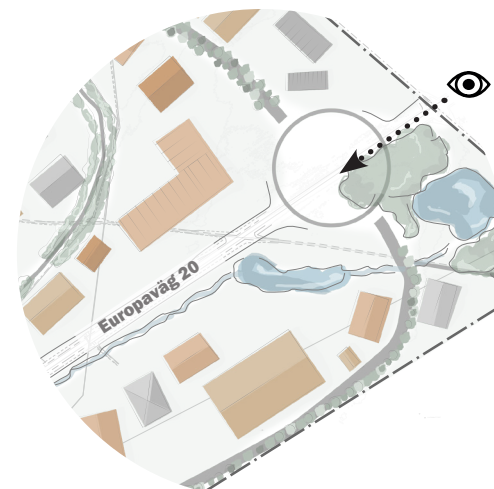

Förlag på monokrom färgskala i varmt nedtonat blått

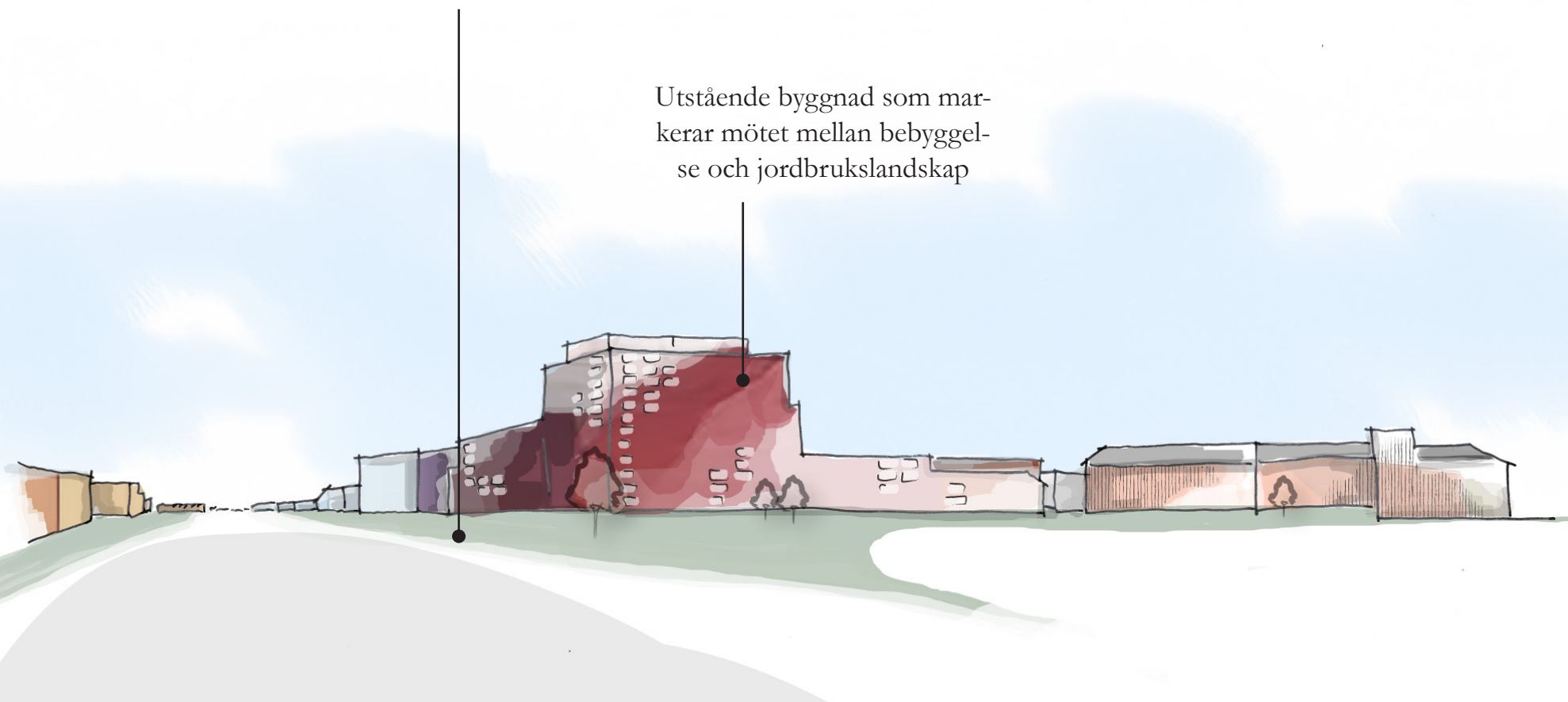
Förlag på monokrom färgskala i varmgrått

**Illustration som exempel för tillämpning av
gestaltungsprinciper för delområde 4 - E20
korridoren**

Grön korridor längs med E20

Utstående byggnad som markerar mötet mellan bebyggelse och jordbrukslandskap

Delområde 5 Heljeved norra

Heljeved norra knyter samman det befintliga verksamhetsområdet i Heljeved med det öppna landskapet kring Önums kyrkby.

Det storskaliga uttrycket tillåts men övergången från det befintliga verksamhetsområdet i söder ska ske successivt med något lägre volymer för att skapa en mjuk övergång. I mötet mellan den kulturhistoriska miljön kring Önums kyrkby och verksamhetsområdet krävs särskild omsorg i gestaltningen av byggnader, infrastruktur och grönområden. I den östra delen av området, som gränsar mot det öppna landskapet och kyrkbyn, ska övergången mellan tätort och landskap ske genom en balanserad samverkan mellan modern, funktionell arkitektur och det kulturhistoriska sammanhanget. Bebyggelsen ska här präglas av småskalighet och tydlig detaljering. Lägre byggnadshöjder och fasader med hög arkitektonisk kvalitet ska användas för att respektera platsens historiska karaktär.

Byggnadernas placering ska utgå från och förstärka den befintliga landskapsstrukturen. Det stråk som kan utvecklas till en tydlig entré till Vara tätort ska skyddas och förstärkas. Grönstråk och vegetationszoner ska minska den visuella påverkan från verksamhetsområdet och skapa naturliga, mjuka övergångar mellan kyrkbyn, landskapet och den nya bebyggelsen. Befintliga landskapselement ska integreras i strukturen för att stärka områdets identitet och ekologiska sammanhang.

Utformningskrav

För all kvartersmark

- Byggnader som uppförs i direkt anslutning till Önums kyrka får inte överstiga två våningar (9 meter).

Materialval

I den norra delen, mot Önums kyrkby och landskapet, ska materialen vara enkla och jordnära – som tegel, trä, natursten och vit eller röd puts – för att skapa en mjuk övergång till kulturmiljön och det öppna landskapet.

I söder, mot Heljeveds verksamhetsområde, kan mer industriella material användas. Robust tegel, betong, metall och trä ska kombineras till ett modernt men sammanhållet uttryck, där detaljer och ytbehandlingar ger värme och mänsklig skala längs stråk och offentliga ytor.

Referensmaterial

Färgad metall på fasad

Perforerad metall på fasad

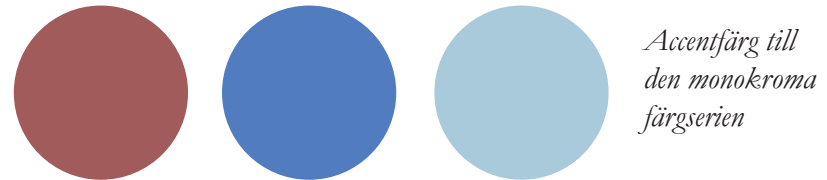

Röd puts

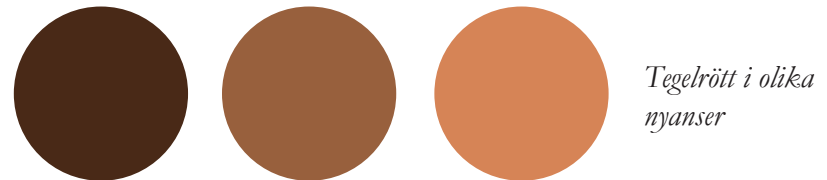
Färgsättning

I norr, mot Önums kyrkby och landskapet, ska färgsättningen vara lågmäld och jordnära, med toner av varmgrått, sandbeige, tegelrött och dova gröna nyanser för att harmoniera med kulturmiljön och åkermarken. I söder, mot Heljeveds verksamhetsområde, kan en mer stadsmässig palett användas. Monokroma färgskalor i varma neutrala toner utgör basen, kompletterade av nedtonade accentfärger för entréer och orienteringspunkter.

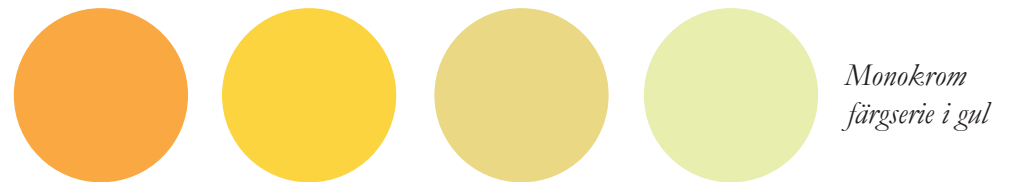
Referensfärger

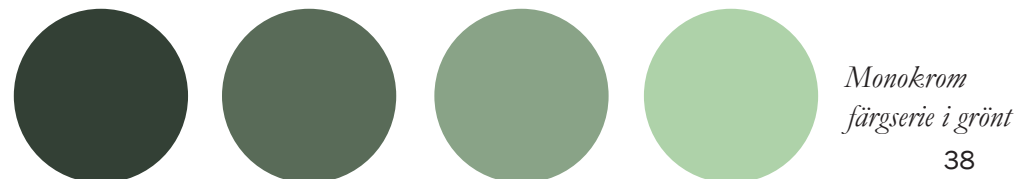
Accentfärg till den monokroma färgserien

Tegelrött i olika nyanser

Monokrom färgserie i gul

Monokrom färgserie i grönt

**Illustration som exempel för tillämpning av
gestaltungsprinciper för delområde 5 - Hel-
jeved norra**

Varierade fasaduttryck med
tegel, glas, plåt och trä

Bebyggelse med markerande
byggnadsdelar för förstärkt
upplevd mänsklig skala

